

תנא חדא המביא גמ' בספינה כמביא בא"י ותניא אידך כמביא בחו"ל א"ר ירמיה לא קשיא הא ר' יהודה הא רבנן א' דתנן ה"עפר חו"ל הבא בספינה לארץ חייב במעשר ובשביעית א"ר יהודה יאמתי בזמן שהספינה גוששת אבל אין הספינה גוששת פטור אביי אמר הא והא ר' יהודה היא ול"ק כאן בזמן שאין הספינה גוששת כאן בזמן שהספינה גוששת א"ר זירא עציץ נקוב המונח על גבי יתדות באנו למחלוקת רבי יהודה ורבנן אמר רבא דילמא לא היא עד כאן לא קאמר ר' יהודה התם אלא בספינה העשויה לברוח אבל עציץ שאינו עשוי לברוח לא אי נמי עד כאן לא קאמרי רבנן התם אלא בספינה דלא מפסיק אוירא דמיא כי ארעא סמוכתא דמיא אבל עציץ דמפסיק אוירא לא

ב. שבת צה:

נקוב חייב ושאינו נקוב פטור ור"ש פוטר בזה ובוה: גמ' רמי ליה אביי לרבא ואמרי לה רבי חייא בר רב לרב תנן רבי שמעון פוטר בזה ובוה אלמא נקוב לר"ש כשאינו נקוב משוי ליה ורמינהו ר"ש אומר אין בין נקוב לשאינו נקוב

אלא להכשיר זרעים בלבד א"ל לכל מילי רבי שמעון כתלוש משוי ליה ושאינו לענין טומאה דהתורה ריבתה טהרה אצל זרעים שנאמר ועל כל זרע זרוע אשר יזרע בעא מנינה ההוא סבא מרבי זירא שורש כנגד נקב מה לי א"ר שמעון אישתיק ולא אמר ליה ולא מידי זימנא חדא אישכחיה דיתיב וקאמר ומודה ר"ש שאם ניקב בכדי טהרתו א"ל השתא שורש כנגד נקב בעאי מינד ולא אמרת לי ולא מידי ניקב בכדי טהרתו מיבעיא אמר אביי ואי איתמר להא דרבי זירא הכי הוא דאיתמר ומודה רבי שמעון שאם ניקב למטה מרביעית אמר רבא חמש מדות בכלי חרס ניקב כמוציא משקה טהור מלטמא גיטמרא ועדיין כלי הוא לקדש בו מי חטאת ניקב ככונס משקה טהור מלקדש בו מי חטאת ועדיין כלי הוא להכשיר בו זרעים ניקב כשורש קמן טהור מלהכשיר בו זרעים ועדיין כלי הוא לקבל בו זיתים ניקב כמוציא זיתים טהור מלקבל בו זיתים ועדיין כלי הוא לקבל בו רימונים ניקב כמוציא רימונים טהור מכלום

ג. שבת פא:

והניחו ע"ג יתדות מיהייב משום תולש. האי מייחב מכת מכות מדרבנן כדפירש בקונטרס מדשי ריש לקיש וקסה לר"י דאמרי בפ"ק דגיטין (דף טז:) א"ר שישון ע"ג נקוב המונח ע"ג יתדות באנו למחלוקת ר"י ורבנן דלר"י פטור מן המעשר כדמפליג בין ספינה גוששת לשאינה גוששת ולרבנן חייב אמר רבא דילמא לא היא ע"כ לא קאמרי רבנן אלא דספינה דלא מפסיק אויר רבנן אלא דמפסיק אוירא אפילו רבנן מודו הא דשמעתי חשבינן ליה כמחובר מדלורייתא אפי' הניחו על גבי יתדות ולא מייחב משום תולש אלא מדרבנן ונראה לר"י דשמעתי לא סברה דחויא דרבא דהתם:

מתני' היהתולש מעציץ

הכי הוא דאיתמר. פסע אחרת: שאם ניקב העיץ: הכי הוא דאיתמר. הכי ניקב למטה מרביעית שאינו מחוץ רביעית מן הנקב ולמטה דבליך מהכי לאו כלי הוא: חמש מדות גרסי:

טהור מלהכשיר זרעים. לרבנן דהוי עיץ נקוב:

עציץ נקוב

גופא דאמר

ר"ל צרור שעלו בו עשבים מותר לקנח בה היהתולש ממנה בשבת חייב חטאת אמר רב פפי ש"מ מדר"ל האי פרפיסא שרי לטלטולי מתקיף לה רב כהנא אם אמרו לצורך יאמרו שלא לצורך אמר אביי פרפיסא הואיל ואתא לידן לימא ביה מילתא יהיה מונח על גבי קרקע והניחו על גבי יתדות מיהייב משום תולש היה מונח על גבי יתדות והניחו על גבי קרקע חייב משום נוטע

ד. רמב"ם | הל' שבת פרק ח'

ד. כל זרע שקצירתו מצמחת אותו ומגדלתו כגון אספסתא וסלקא, הקוצרו בשגגה חייב שתי חטאות, אחת מפני שהוא קוצר ואחת מפני שהוא נוטע, וכן הזומר והוא צריך לעצים חייב משום קוצר ומשום נוטע, גבשושית של עפר שעלו בה עשבים הגביה מעל הארץ והניחה על גבי יתדות חייב משום תולש, היתה על גבי יתדות והניחה על הארץ חייב משום זרוע, תאנים שיבשו באיביהן וכן אילן שיבשו פירותיו בו, התולש מהן בשבת חייב אף על פי שהן כעקורין לענין טומאה.

ה. רמב"ם | הל' תרומות פרק א'

עפר חוצה לארץ שבא בספינה לארץ, בזמן שהספינה גוששת לארץ הרי הצומח בו חייב בתרומה ומעשרות ושביעית כצומח בא"י עצמה.

ז. מנחות פד:

תני חדא שבגג ושכחורבה שבעציץ ושכספינה מביא וקורא ותניא אידך מביא ואינו קורא בשלמא ריש לקיש גג אגג לא קשיא הא בגג דמזרה הא בגג דבית חורבה אחורבה לא קשיא כאן בחורבה עבודה כאן בחורבה שאינה עבודה עציץ אעציץ לא קשיא כאן בנקובה כאן בשאינו נקובה ספינה אספינה לא קשיא כאן בספינה של עץ כאן בספינה של חרס

ישיבת כרם ביבנה

א. עוקצין | פרק ב'

ט. קשות שנטעה בעציץ והגדילה ויצאה חוץ לעציץ טהורה אר"ש מה טיבה ליטהר אלא הטמא בטומאתו והטהור יאכל:

י. כלי גללים וכלי אדמה שהשרשים יכולין לצאת בהן אינם מכשירים את הזרעים עציץ נקוב אינו מכשיר את הזרעים ושאינו נקוב מכשיר את הזרעים כמה הוא שיעורו של נקב כדי שיצא בו שרש קטן מלאהו עפר עד שפתו הרי הוא כטבלא שאין לה לזבז:

פירוש המשניות לרמב"ם

כבר קדם לך במסכת מכשירין שאין הזרעים נכשרין כשהן מחוברין בקרקע. וכבר בארנו ברביעי דמכשירין שאין המים מכשיר לטומאה אלא אם היה תלוש מן הקרקע, אבל אם היה בקרקע אינו מכשיר ושם הזכרנו יסודות דבר זה. ועל פי הכלל הזה אמר כי כלי גללים וכלי אדמה הם היו נקובים נקב שיוצאין ממנו שרשי הצמח והיו מונחים על פני הקרקע והם מלאים מים, הרי אותו המים אינו מכשיר מפני שהוא בקרקע ואינו כתלוש. וכבר בארנו כמה פעמים שעציץ נקוב הרי הוא כארץ ושאינו נקוב אינו כארץ, ואם זרע צמח בכלי נקוב כאלו הוא מחובר בארץ ולפיכך אם נבלל במשקה לא הוכשר, ואם היה הצמח בכלי שאינו נקוב הרי הא כדבר התלוש ולפיכך אם נבלל במשקה הוכשר. ואחר כך אמר שהעציץ הזה שאינו נקוב שהוא כלי ומכשיר את הזרעים כמו שבארנו...

ר"ש

...תניא בתוספתא (פ"ב) עציץ נקוב שנתנו על גבי שתי יתדות אפילו גבוה מן הארץ אמה אינו מכשיר את הזרעים בד"א מלמטה אבל מן הצד מכשיר את הזרעים...